

Bài 5
MỘT SỐ VẤN ĐỀ CỦA CHÂU LỤC VÀ KHU VỰC
(tiếp theo)

Tiết 3   **MỘT SỐ VẤN ĐỀ CỦA KHU VỰC TÂY NAM Á VÀ**
KHU VỰC TRUNG Á

I. MỤC TIÊU

Sau bài học, HS cần :

1. Kiến thức

– Biết được tiềm năng phát triển kinh tế của khu vực Tây Nam Á và khu vực Trung Á.

– Hiểu được các vấn đề chính của khu vực đều liên quan đến vai trò cung cấp dầu mỏ và các vấn đề dẫn tới xung đột sắc tộc, xung đột tôn giáo, nạn khủng bố.

2. Kĩ năng

– Sử dụng bản đồ Các nước trên thế giới để phân tích ý nghĩa vị trí địa lí của khu vực Tây Nam Á và khu vực Trung Á.

– Đọc trên lược đồ Tây Nam Á, Trung Á để thấy vị trí các nước trong khu vực.

– Phân tích bảng số liệu thống kê để rút ra nhận định.

– Đọc và phân tích các thông tin địa lí từ các nguồn thông tin về chính trị, thời sự quốc tế.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC CẦN THIẾT

– Bản đồ Các nước trên thế giới.

– Bản đồ Địa lí tự nhiên châu Á.

– Phóng to hình 5.8 trong SGK.

III. TRỌNG TÂM BÀI

Một số vấn đề của khu vực Tây Nam Á và khu vực Trung Á.

IV. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

MỤC I. ĐẶC ĐIỂM CỦA KHU VỰC TÂY NAM Á VÀ KHU VỰC TRUNG Á

Dạy mục này, GV cần tạo điều kiện giúp HS nhớ lại các kiến thức liên quan đến khu vực Tây Nam Á đã được học từ lớp 8 và cần dựa vào bản đồ Địa lí tự nhiên châu Á để khai thác các đặc điểm đã được nêu trong bài học.

GV có thể tổ chức cho HS hoạt động nhóm, mỗi nhóm nghiên cứu đặc điểm của một khu vực theo các nội dung sau :

Tên khu vực nghiên cứu :.....

- Diện tích lãnh thổ	
- Vị trí địa lí	
- Ý nghĩa của vị trí địa lí	
- Nét đặc trưng về điều kiện tự nhiên	
- Tài nguyên thiên nhiên, khoáng sản	
- Đặc điểm xã hội nổi bật	

Để các nhóm trình bày được thuận lợi, GV có thể kẻ sẵn trên bảng theo mẫu sau :

Khu vực	Tây Nam Á	Trung Á
Các đặc điểm nổi bật		
...		
....		

Kiến thức cơ bản khi dạy mục I cần đạt được là :

- Cả hai khu vực tuy có khí hậu khô hạn nhưng lại đều có vị trí địa lí mang tính chiến lược, giàu tài nguyên khoáng sản, đặc biệt là dầu mỏ, khí tự nhiên.
- Về mặt xã hội, cả hai khu vực đều đang tồn tại những mâu thuẫn liên quan đến tranh chấp quyền lợi về đất đai, tài nguyên dẫn tới các xung đột sắc tộc, tôn giáo và nạn khủng bố.

MỤC II. MỘT SỐ VẤN ĐỀ CỦA KHU VỰC TÂY NAM Á VÀ KHU VỰC TRUNG Á

1. Vai trò cung cấp dầu mỏ

GV yêu cầu HS tự nghiên cứu cá nhân để trả lời các câu hỏi :

- Khu vực nào khai thác được lượng dầu thô nhiều nhất, ít nhất ?
- Khu vực nào có lượng dầu thô tiêu dùng nhiều nhất, ít nhất ?
- Sự chênh lệch về lượng dầu khai thác và tiêu dùng ở mỗi khu vực nói lên điều gì ? (Dư thừa, có khả năng xuất khẩu dầu thô hoặc lọc thành dầu tinh để xuất khẩu ; Thiếu hụt, phải nhập dầu thô để lọc hoặc nhập dầu tinh để đáp ứng nhu cầu tiêu dùng).

– Nêu nhận xét về khả năng cung cấp dầu mỏ của khu vực Tây Nam Á.

GV cần gợi mở để HS thấy được trong những năm gần đây, khi thế giới ngày càng sử dụng nhiều dầu mỏ thì khu vực Trung Á, đặc biệt là khu vực Tây Nam Á luôn luôn có những bất ổn về chính trị, thường xuyên xảy ra các cuộc chiến tranh, xung đột hoặc các vụ khủng bố. Dầu mỏ, nguồn lợi hấp dẫn nhiều thế lực mong muốn đặc quyền tuy không phải là nguyên nhân chính, nhưng là một trong những nguyên nhân quan trọng tạo ra sự bất ổn đó.

2. Xung đột sắc tộc, xung đột tôn giáo và nạn khủng bố

Để tạo điều kiện cho HS thể hiện được vốn sống, sự hiểu biết của mình và khả năng trình bày, lập luận, GV nên tổ chức cho HS học theo nhóm, sau đó toàn lớp trao đổi, thảo luận như một Semina nhỏ. Khi kết luận, GV nên trân trọng ý kiến của HS, tránh áp đặt, tuy nhiên cần làm rõ : mọi sự xung đột đều liên quan đến quyền lợi. Để giải quyết các vấn đề phát sinh trong mỗi quốc gia hoặc từng khu vực cần hiểu rõ tính lịch sử của vấn đề và phải khách quan, công bằng, bình đẳng trên cơ sở các giá trị được chấp nhận của luật pháp quốc tế.

V. THÔNG TIN

1. Trả lời câu hỏi khó trong SGK :

Các vấn đề của khu vực Tây Nam Á và khu vực Trung Á nên được bắt đầu giải quyết từ nguyên nhân nào, tại sao ?

Về câu hỏi này, GV cần gợi mở, dẫn dắt để HS hiểu được nguyên nhân sâu xa của sự mất ổn định trong khu vực xuất phát từ các mâu thuẫn về quyền lợi (đất đai, nguồn nước, dầu mỏ...), các định kiến về dân tộc, tôn giáo, văn hoá và các vấn đề thuộc lịch sử, ngoài ra còn có sự can thiệp vụ lợi từ các thế lực bên ngoài. Cần giải quyết từ các nguyên nhân này cùng với việc giải quyết tình trạng đói nghèo sẽ là những việc làm đầu tiên để loại trừ nguy cơ xung đột sắc tộc, xung đột tôn giáo và nạn khủng bố, tiến tới ổn định tình hình ở mỗi khu vực.

2. Một số thông tin bổ sung

Thông tin về dân tộc, ngôn ngữ, tôn giáo ở một số nước Trung Á

Nước	Dân tộc	Ngôn ngữ chính	Tôn giáo
Ca-dắc-xtan	Ca-dắc (54%), Nga (30%), U-crai-na, U-dơ-bếch, Đức, Tạng (TQ)	Ca-dắc (văn bản), Nga (phổ biến)	Hồi giáo : 47%, Chính thống giáo Nga : 44%, Tin lành : 2%, đạo khác : 7%
Cư-rơ-gư-xtan	Cư-rơ-gếch (52,4%), Nga (18%), U-crai-na, U-dơ-bếch, Đức...	Cư-rơ-gếch, Nga (phổ biến)	Hồi giáo : 75%, Chính thống giáo Nga : 20 %, đạo khác : 5 %
U-dơ-bê-ki-xtan	U-dơ-bếch (80%), Nga (5,5%), Ca-dắc, Tát-gích, Tác-ta...	U-dơ-bếch, Nga, Tát-gích	Hồi giáo : 88% (Sun-ni), Do thái giáo : 9%, đạo khác : 5%
Tuốc-mê-ni-xtan	Tuốc-mê-ni (85%), U-dơ-bếch, Nga (4%)...	Tuốc-mê-ni, U-dơ-bếch, Nga ...	Hồi giáo : 89%, Chính thống giáo Nga : 9 %, đạo khác : 2 %
Tát-gi-ki-xtan	Tát-gích(80%), U-dơ-bếch, Nga (1,1%)	Tát-gích, Nga	Hồi giáo (dòng Sun-ni : 85%, dòng Si-ai : 5%), đạo khác : 10%.

"Trung Đông hiện nay tập trung hầu hết các loại mâu thuẫn trên thế giới giữa các quốc gia với nhau, về dân tộc, địa lí, lịch sử, tôn giáo, văn hoá và kể cả về nguồn nước ngọt. Vị trí của Trung Đông, như chúng ta thường nói có vị trí địa – chính trị chiến lược, ngã ba của các châu lục, là "rốn" dầu mỏ của thế giới. Vì vậy, rõ ràng các cường quốc đều muốn có ảnh hưởng ở đây. Và mỗi một cường quốc đều có một ý đồ của mình. Trung Đông chính là một bàn cờ mà người đánh cờ là các cường quốc."^(*)

(*) Phát biểu của ông Nguyễn Lê Bách – nguyên Đại sứ Việt Nam tại Ai Cập, I-xra-en, Cô-oét, Xi-ri, Pa-le-xtin trong bài "Một góc nhìn khác về cuộc khủng hoảng Trung Đông" – VietNamNet

<http://vietnamnet.vn/bantrontructuyen/2006/08/600435/>